

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Balvzii Miscellaneorum Liber ... Hoc est,
Collectio Veterum monumentorum, quæ hactenus
latuerant in varijs codicibus ac bibliothecis**

Baluze, Etienne

Parisiis, 1678

Alcuini epistola ad Karolum M. de pretio redemptionis humanæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14688

Idem ad Carolum Imperatorem.

Expedi tibi, venerande Princeps, ut exerceas Præsules ad sanctarum scripturarum indagacionem & sanam sobriamque doctrinam, omnem clerum ad disciplinam, philosophos ad rerum divinarum humanarumque cognitionem, monachos ad religionem, omnes generaliter ad sanctitatem, primates ad consilium, iudices ad iustitiam, milites ad armorum experientiam, praelatos ad humilitatem, subditos ad obedientiam, omnes generaliter ad prudentiam, iustitiam, fortitudinem, temperantiam, pacem, atque concordiam. His & his similibus, viro- rum optime, Deo tibi propitio, sanctæ Ecclesiæ fastigium ad cumulare non cesses, ut admirabili in rerum ecclesiasticarum sive civilium administratione strenuus & sapientiæ fonte redundes & virtutis exhibitione triumphes.

ALCVINI EPISTOLA

A D

KAROLVM MAGNVVM.

IN nomine Dei Christi salvatoris mundi. David Christo Domini Albinus perpetuæ pacis & prosperitatis in Domino salutem. Sapientia est, ut philosophi diffinierunt, divinarum humanarumque rerum scientia, quam, excellentissime Imperator, religiosissima vestræ humilitatis prudentia diligenter ab hominibus requirere adsuescit, ut omnium sensus proprio cordis thesauro infundat, quatenus de hoc abundantissimo divitiarum gazophylacio iuxta

evangelicum scribam nova & vetera proferre valeat. Quocirca cujusdam sapientis Græci interrogationem de pretio salutis humanæ, cui daretur, inquirentis, nostræ parvitas ingenio dirigere studuit, non, ut optimè novi, ignorando, sed probando quid nostræ parvitas intellectus exinde sensisset vel à magistro didicisset. Quod pretium cui daretur sapiens ille prædictus à quibusdam catholicæ eruditionis filiis in palatio inquirere dicitur, & ut visum est ejus sapientiam audientibus, velle eum adstruere hujus pretii acceptricem esse mortem, putans redemptionem esse non posse nisi fortè esset qui pretium recepisset ab emptore atque aliquid sui juris emptori pro pretio tradidisset accepto, hoc ipsum quoque apostolicæ auctoritatis sententia confirmare nisus, quia dictum est: *Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen.* Ad cujus quæstionis profunditatem ne quid temerè dicam, sensibus patrum respondere ingrediar, atque ejus obscuritatem, si respondere vel in magnitudine libri opus erit, tamen ita temperabo calamum ut longioris epistolæ modum non excedat. Primò quærendum esse video de qua morte beatus Apostolus testimonium protulisset, si ve de diabolo, qui sæpe mortis nomine designatur, vel de peccato, quod est mors animæ, aut etiam de morte carnis, quæ est pœna peccati. Deinde de pretio salutis nostræ quicquid ejus gratia nostro suggerit animo qui pro nobis illud pretium obtulit dicemus. De peccato quidem disputans Apostolus hoc subinfert testimonium dicens: *Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen.* Si de morte carnis solummodo intelligendum putaret, utique dixisset: *Regnavit mors ab Adam usque in illum diem* de quo alio idem ait: *Novissima inimica destruetur mors, quam adhuc in carne nostra regnare dolemus.* Vnde & ipse Apostolus ait: *In hoc enim ingemiscimus prægravati*

Rom. 5.

1. Cor. 15.

2. Cor. 5.

ei, quia nolumus expoliari, sed supervestiri, ut ab-
 sorbeatur hoc quod mortale est à vita. Proinde aliud
 quoddam genus mortis his verbis Apostolum signi-
 ficare putamus, quod regnasse dictum est ab Adam
 usque ad Moysen, id est usque ad ultima tempora
 legis & initium gratiæ, quæ hoc regnum mortis de-
 struxit. Mors verò de qua dicitur, *Regnavit mors ab
 Adam*, illa est sine dubio de qua propheta ait:
Anima quæ peccaverit, ipsa morietur. Hujus verò
 regnum mortis gratia adveniente destructum est
 postquam Christi sanguis chirographum quod pec-
 cata nostra scripserunt delevit, adfigens illud cruci,
 interficiens inimicitias in semetipso quæ erant inter
 Deum & hominem. Sed hoc mortis genus nullum
 habuit in Christi anima redemptoris nostri regnum,
 quia nunquam illa peccavit; ideo nec moriebatur.
 Si verò Christus peccatum non fecit, quod est mors
 animæ, & caro ejus damnato mortis aculeo cum
 triumpho gloria surrexit de sepulchro, cui mors ul-
 tra, ut dicitur, non dominabitur, ubi est pretium
 quod mors sibi traditum esse gloriatur? Quare non
 tenuit, si jure emptionis accepit illud? Nec statim
 consequens est ut pretium illi detur à quo aliquid re-
 demptum esse dicitur. Propheta enim precatus est
 Deum ut se redimeret ab angustiis, nec tamen ali-
 quid Deo unde angustiis quibus prophetaangebatur
 pretii tradidisse dicendum est. Item dicitur in alio
 psalmo: *Dicant nunc qui redempti sunt à Domino,*
quos redemit de manu inimici, de regionibus congre-
gavit eos. Neque enim Deus omnipotens totiens
 pretium dedit gentibus vel regibus quotiens popu-
 lum suum redemit ab eis. Item in alio psalmo: *Et*
redemit nos de manu inimicorum nostrorum. Si ad hi-
 storiam attendas, nullum pretium Ægyptiis dedit
 quando Hebræos de manibus eorum sanguine my-
 stici agni liberare dignatus est. Atque hic confide-

Ezec. 18.

Psal. 106.

Psal. 135.

randum esse putamus cui iste agnus in redemptionem populi Dei immolatus esset, Domino Deo misericordissimo, vel Pharaoni regi impiissimo, vel quo sanguis illius superliminaribus inlitis defendisset ab angelo percutientes. Numquid carcer propriam habet in puniendos per se potestatem, aut aliquis carceri dat pretium redimendi vinctos ex eo, aut gladio ultori scelerum munera non nocendi occidit, & non magis iudici, qui habet potestatem ligare vel solvere, occidere & vivificare? Si igitur propter nomen redemptionis, quod sancta solers scriptura sapius pro nostra ponere liberationem, vult ille sapiens necessariam esse in salute nostra venditionem atque emptionem cum morte dicere, ubi prior emptio esset ut ex ea priore secunda reemptio, ut ille interpretatur, iuste dici valeat? Quod vero dicimus recreatio vel reformatio, ideo dicimus quia fuit prima creatio & formatio quando homines creati sunt atque formati, nullatenus ita intelligi potest redemptio quasi quaedam esset emptio ante. Nec etiam hoc quod dicitur redemptio ad emptionem tantum pertinet quantum ad liberationem, sicut superius ostendimus. quod & ipsius Domini veritas probari potest, ubi ait: *Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis.* Quis audeat dicere animam illam sanctam, immaculatam, segregatam ab omni peccato, morti datam esse? Magis videamus cui haec in redemptionem nostram daretur. Refert beatus Lucas evangelista Deum Iesum in cruce clamasse: *Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.* & haec dicens expiravit. Spiritus & anima diversa sunt nomina. Sed his testimoniis Domini una esse res agnoscitur. Non igitur aliqua necessitate coactus, sed propria voluntate, tradidit dum voluit spiritum. Sive animam sive spiritum dicamus, patri commendavit

Matth. 20.

Luc. 23.

mendavit & tradidit in redemptionem nostram,
 sicut antè prædixit, ubi ait: *Potestatem habeo po-* 10a. 19.
ponendi animam meam, & potestatem habeo iterum su-
pendendi eam. Animam verò suam Christus pro nobis
 posuit, & quando voluit posuit; & quod posuit,
 patri commendavit; & iterum quando voluit sump-
 sit eam. Ponere ergo animam, mori est. Caro po-
 suit animam, & caro iterum sumpsit eam potestate
 inhabitantis verbi Dei in ea quod hic dicit, *Potesta-*
tem habeo ponendi animam meam, ubi dictum est:
Inclinato capite tradidit spiritum. qui spiritus ani- 10a. 19.
 ma est, quam posuit Christus dum voluit. In se
 enim potestas erat, non in morte, quando poneret
 animam, quando iterum sumeret eam. Quid verò
 in redemptore nostro mors potestatis habuit, dum
 omnia propria voluntate perfecit quæ nostræ salutis
 causa communi cum patria voluntate gerere dispo-
 suit? Igitur de dormientis Adam latere Eva, quæ
 interpretatur vita, formata est. Sic de Christi latere
 dormientis in cruce prolatum est Ecclesiæ pretium.
 Vnde & ipse per prophetam: *Ego dormivi,* inquit, 10a. 19.
& somnum cepi, & resurrexi, quoniam Dominus Psal. 3.
suscipit me. Nisi fortè quislibet audeat dicere quòd
 sanguis Christi, qui effusus est lancea militis, in
 terram morte remansisset quasi pretium. Audiat
 quid beatus Augustinus in libro quarto pulcherri-
 mi operis de sancta Trinitate sentiat. Dicit enim
 post congruam de morte Christi disputationem: *Et*
unus ex discipulis etiam cicatrices ejus contrectans ex-
clamavit dicens: Dominus meus & Deus meus. Et
cum illius carnis tota integritas appareret, demon-
stratum est in ea quod suos exhortans dixerat: Capil-
lus capitis vestri non peribit. Verùm si capilli san-
 ctorum non peribunt, quanto magis nec sanguis
 Christi. Similiter beatus Fulgentius de tota huma-
 nitate corporis Christi ascendentis in cælum testi-

monium tale in libro de fide Christiana profertur :
*Postea, inquit, quàm posuit animam & resumpsisset
 secundum totam humanitatem suam in calum ascen-
 dit & in dextera Dei sedisset.* Redemit enim nos
 diversas sustinens injurias & passiones, vincula pas-
 sus, alapis cæsus, flagellis verberatus est. Redemit
 utique sanguine passionem. Ad postremum rede-
 mit nos miracula resurrectionis ostendens, sicut di-
 xit Apostolus cuncta complectens : *Magno pretio
 redempti estis.* Quis verò illud accepisset tam potens
 pretium, audiamus quid Cassiodorus eximius inter-
 pres psalorum dixisset de eo versu, *Redemptionem
 misit Dominus populo suo.* *Convenienter enim, ait,
 dicitur, Redemptionem misit, quoniam hoc vide-
 bantur indigere captivi. Sed tale pretium fuit quod
 non tyrannus sumeret, sed ille qui absoluebatur acci-
 peret. Lucratus est captivus redemptionem suam, &
 ipse est magis inde ditatus qui tenebatur obnoxius,
 & tyrannus damnatus, qui tenebat eum.* Sed qua-
 rendum est diligentius atque merito intuitu inspi-
 ciendum an justius dicatur mortem à Salvatore no-
 stro suscepisse pretium, an ipsam mortem pretium
 esse redemptionis nostræ. Audiamus quid beatus
 Augustinus inde dicat in libro quarto de sancta Tri-
 nitate, ubi plurima disputabat de pœnali & justissi-
 ma miseriæ nostræ & non debita Domini nostri Iesu
 Christi morte. *Ad mortem, inquit, per peccatum
 venimus, & ille per justitiam. Et ideo cùm sit mors
 nostra pœna peccati, mors illius facta est hostia pro
 peccatis.* Similiter alio capitulo ejusdem libri de
 morte Christi ita dicit : *Neque enim cujusquam
 jure potestatis exutus est carnaliter, sed ipse se
 exuit. Nam qui possit non mori si nollet, quia vo-
 luit mortuus est. Et ideo principatus & potestates
 exemplavit fiducialiter triumphans ea in semet-
 ipso. Morte sua quippe uno verissimo sacrificio pro*

1. Cor. 6.

Psal. 110.

nobis oblato. & cetera quæ mirabiliter profequitur de eadem re. Item post pauca, in eo capitulo cui talem proposuit, *De sacrificio perfecto & vero, quod ipse pro nobis Salvator effectus est*, lucidissime ostendit qui esset sacerdos & quod sacrificium, pro quibus vel à quo oblatum esset. Ait enim: *Quis ergo tam justus & sanctus sacerdos quam unicus Dei filius, qui non opus haberet per sacrificium sua purgare peccata, nec originalia, nec ex humana vita que adduntur? Et quid tam congruenter ab hominibus sumeretur quod pro eis offerretur quam humana caro? Et quid tam aptum imolationi quam caro mortalis? Et paulò post: Quid tam gratè offerri & suscipi possit quam caro sacrificij nostri corpus effectum sacerdotis nostri; ut quoniam quatuor considerantur in omni sacrificio, cui offeratur, à quo offeratur; quid offeratur, pro quibus offeratur, idem ipse unus verusque mediator per sacrificium pacis reconcilians nos Deo unum cum illo foret cui offerebat, unum in se faceret pro quibus offerebat, unus ipse esset qui offerebat & quod offerebat.* Nonne perpicuum est his verbis beati Augustini bene intellectis cui hoc sacrificium obtulit? Nisi fortè quis audeat dicere aliud esse sacrificium quod Deo patri oblatum est, aliud pretium quo redempti sumus. In omnibus injurijs, opprobrijs, ac passionibus quas unicus Dei filius sustinuit pro nobis, quid gestum est nisi oblatio pro peccatis nostris, nisi pretium redemptionis nostræ? Et superfluum videtur quærere quis hanc oblationem vel hoc pretium accepisset, dum beatus Paulus in tertium raptus cælum tale de eo qui est sacerdos & hostia, pretium & oblatio, proferre testimonium non timuit, *Qui semetipsum, dicens, pro nobis obtulit sacrificium Deo in odorem suavitatis.* Et quod vita venerit ad mortem testatur idem Au-

Ephes. 5.

gustinus in quinquagesimi octavi psalmi tractatu
Quid autem fecerunt, inquit, in Christo? Non vitam, sed mortem, occiderunt. Extincta quippe morte, vita resurrexit. Ipse vero Salvator noster, quantum medicina est & salus, nobis datus est, sicut dicitur à propheta: Filius datus est nobis, & factus est principatus ejus super humerum ejus. Scilicet Isaac crucem portavit in humeris ad immolationem sui. Idem sacerdos & sacrificium Deo patri à semetipso oblatum pro salute nostra in odorem suavitatis, de quo propheta Dominum jurasse dicit: Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech. Quod testimonium beatus Cyprianus doctor egregius & martyr gloriosus ita intelligi voluit. Nam quis magis, inquit, sacerdos Dei summi quam Dominus noster Iesus Christus, qui sacrificium Deo patri obtulit, & obtulit hoc idem quod Melchisedech obtulerat, id est panem & vinum. Scilicet corpus & sanguinem pro nobis obtulit, ut nos eo redimeret sacrificio utrumque. Et pro nobis obtulit hoc sacrificium, & nobis dedit in memoriale sempiternum, sicut in evangelio legitur. Et accepto pane, inquit evangelista, gratias egit, & fregit, & dedit eis dicens: Hoc est corpus meum quod pro vobis datur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem postquam coenavit, dicens: Hic est calix novi testamenti in sanguine meo quod pro vobis fundetur. Idem itaque victor & victima, & ideo victor quia victima. Idem itaque sacerdos & sacrificium, & ideo sacerdos quia sacrificium. In ea quippe natura sacerdos qua sacrificium, excelsior cæli factus, semper vivus interpellasse pro suis, idem ipse potens cum Deo patre & spiritu sancto vitam credentibus in se, idem Deo & vivo unigenitus Dei filius Dominus noster Iesus Christus, cujus laus & gloria in secula sempiterna.

Cyprian: epi-
 stol. 63.

Luc. 20.

In patris & nati, paracliti & nomine magno

Sit tibi prosperitas, gloria, vita, salus.

O mi dulcis amor David, in secula valet.

Sit laus, lux, virtus, Christus, ubique tibi.

Fortassis Atheniensis sophista ex academica schola huiusmodi protulit quæstionem; cum quo Platonice paulisper liceat argumentis verba conferere. Porro beatum Paulum legimus cum Stoicis disputare, ut eorum eos disciplinis ab errore in viam veritatis transduceret. Nam & populus Dei redimendus à servitute durissima Ægyptiacis ditatus divitijs ducem à Deo directum sequutus, ex quibus in tabernaculi ædificationem plurima Deo dona obtulit. Cur non tam præclaris eruditus exemplis dialecticos illi quæstionario proponimus syllogismos, ut suorum sauciatus armis in catholici exercitus libens castra recurrat. Dic, rogo, dic doctor prudentissime, utrumne mors sit substantia, quatenus videamus si dignè dici debeat tantum eam suscepisse præmium. Igitur si mors substantia est, creatura Dei est; quia nulla est substantia nisi aut ipse sit aut à se creata. Si verò à Deo creata mors est, inter opera sex dierum eam esse creatam nemini dubitare licet: quia ipse creator, ut sancta refert historia, sexto die consummavit opera sua, & in septimo requievit ab omnibus operibus suis. Si igitur inter illos sex dies mors creata esse non invenitur, utique creatura non est. Et si creatura non est, ergo nec aliquid substantia, nec planè quicquid nomine mortis significari videtur priùs fuit quam homo peccasset, quæ est originalis peccati poena, inter originales creaturas condita, atque ideo nec rectè creatura dici posse probatur. Si verò hac dialectica præfatus magister ratione credendum

A a iij

Sap. 1.

non æstimet mortem non esse creatam, Dei vel sanctæ scripturæ testimonio credat, quæ dicit, ut legitur: *Dominus mortem non fecit*. Igitur si Dominus eam non fecit, utique, ut diximus, nec creatura est; nec aliud videtur esse mortem nisi absentiam. Quia ubi vita à juventute recedet, ibi erit illud quod mors dicitur; sicut tenebræ nil aliud sunt nisi absentia lucis. At si mors creatura non est, ut verè divinarum testimonia litterarum vel argumentorum rationabili necessitate probatum est, quomodo accipere potuit pretium omnibus creaturis excellentius. Quicquid in Domini Salvatoris nostri passione diabolica invidia vel Iudaica perfidia gestum esse legitur, hoc totum fuit divinæ pietatis dispensatio, usus eorum malitia in se bonitatis effectum nostræque salutis profectum. At quicquid diabolus per eorum carnificas manus suis gesse putavit, hoc totum illius qui passus est voluntaria fuit permissio vel dispositio, non mortalis dominatio necessitatis. Et mirum quomodo morti dare pretium putaretur qui morti nihil debuit, nec mors, sicut dictum est, substantia est ut tale pretium jure exposcere potuisset.

